

Nr 40

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående värderingen av varulager vid beskattningen.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet, såvitt nu är i fråga, till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:560 av herr *Lundström m. fl.* och II:693 av herr *Ohlin m. fl.*, vari under 1. hemställts, att riksdagen måtte besluta att beskattningsreglerna angående värdering av varulager ändras så att nedskrivning tillåtes till 30 procent av lagrets värde, att gälla fr. o. m. 1965 års taxering; samt

2) de likalydande motionerna I:573 av herr *Virgin m. fl.* och II:683 av herr *Heckscher m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

Anvisningar

till 41 §.

1. Inkomst av — — — särskilt stadgas.

För skattskyldig, — — — av följande.

Därest vinstresultatet — — — stadgade grunder.

Den i — — — nedan sägs.

Lagret vid beskattningsårets utgång må icke upptagas till lägre belopp än trettio procent av lagrets anskaffningsvärde eller, därest återanskaffningsvärdet å balansdagen är lägre, sistnämnda värde, i förekommande fall efter avdrag för inkurans.

Därest värdet å lagret, beräknat till anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet och i förekommande fall efter avdrag för inkurans, uppgår till lägre belopp än som motsvarar medeltalet av värdena å lagren vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren (jämförelseåren), må lagret vid beskattningsårets utgång i stället upptagas till lägst ett belopp motsvarande förstnämnda värde å detta lager efter avdrag med sjuttio procent av sagda medeltalsvärde. Därvid skola såsom värden å lagren vid jämförelseårens

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1964, 7 saml. Nr 40

utgång hava upptagits anskaffningsvärdena eller, därest återanskaffningsvärdena å balansdagarna i fråga varit lägre, sistnämnda värden, i förekommande fall efter avdrag för inkurans. Föreligger sådant fall att sjuttio procent av nyssnämnda medeltalsvärde överstiger värdet av lagret vid beskattningsårets utgång, må avdrag åtnjutas jämväl för det överskjutande beloppet, därest en häremot svarande avsättning i räkenskaperna gjorts till lagerregleringskonto. Då avdrag för sådan avsättning medgivits, skall avsättningen återföras till beskattning nästföljande beskattningsår, därvid frågan om avdrag för förnyad avsättning till dylikt konto får provas enligt bestämmelserna ovan. Ingå i lagret råvaror eller stapelvaror, må lagret av sådana varor eller del därav upptagas till lägst sjuttio procent av värdet å tillgångarna i fråga, beräknat efter lägsta marknadspris under beskattningsåret eller under något av de närmast föregående nio beskattningsåren. Därest sist angivna grund för värdering av varulagret eller del därav tillämpats, skall vad ovan sägs om värdering med hänsyn tagen till medeltalet av värdena å lagren vid utgången av de två närmast föregående beskattningsåren icke gälla.

Utan avseende — — — vara påkallat.

Vad i — — — såsom skäligt.

Avdrag för — — — skattskyldiga angivit.

Vid bestämmande — — — eget kapital.

När fråga — — — skulle ifrågakommit.

Nedskrivning av — — — september beskattningsåret.

Vad här — — — årets inkomst.

Har avverkningsrätt — — — influtna likviden.

Om beskattningsmyndighet, — — — till beskattning.

Motsvarande gäller — — — års inkomstberäkning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Motionerna I:560 och II:693, såvitt angår deras hemställan under 2., behandlas av utskottet i betänkande nr 41.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda, här behandlade yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II:683 (jfr II:247) och II:693.

Gällande bestämmelser

Vid 1955 års riksdag genomfördes ändrade regler för företagsbeskattningen. Vad angår värderingen av tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning (lager) föreskriver dessa bestämmelser i punkt 1 av anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen att den bokföringsmässiga värdesättningen skall godtas vid inkomstberäkningen endast under förutsättning att den inte står i strid med särskilda, för denna beräkning meddelade bestämmelser. Huvudregeln för varulagervärderingen är att lagret vid beskattningsårets utgång inte må upptas till lägre belopp än 40 procent av lagrets anskaffningsvärde vid samma tidpunkt eller, därest återanskaffningsvärdet

är lägre, sistnämnda värde. Lagret får således nedskrivnas med högst 60 procent. Från det värde, varå nedskrivningen får göras, må först avräknas den inkurans i lagret som kan finnas å balansdagen. Med tillämpning av endera av två supplementärregler kan i särskilda fall lägre lagervärden än enligt huvudregeln medgivas. Enligt den ena regeln må nedskrivningens storlek beräknas på medeltalet av lagren under de två närmast föregående beskattningsåren, vilket i vissa fall kan leda till negativa lagervärden. Den andra supplementärregeln innebär, att om i lagret ingår råvaror eller stapelvaror lagret i denna del får upptas till lägst 70 procent av ifrågavarande tillgångars lägsta marknadsvärde under en tioårsperiod.

Beträffande lagervärderingen enligt huvudregeln antogs särskilda bestämmelser för vissa övergångsår. Lagret för beskattningsåret 1956 skulle enligt dessa värderas till lägst 20 procent av anskaffningsvärdet och lagret för beskattningsåret 1957 till lägst 30 procent av anskaffningsvärdet. Sistnämnda procentsats gällde även beträffande varulagervärderingen vid utgången av beskattningsåret 1958. Från och med beskattningsåret 1959, alltså från och med 1960 års taxering, skulle de nya bestämmelserna helt träda i kraft.

Genom lag den 13 mars 1959, nr 54, uppsköts emellertid det fulla ikraftträdandet av 1955 års lagervärderingsregler till 1961 års taxering.

Frågans behandling vid tidigare års riksdagar

Förslag till nu gällande bestämmelser rörande företagsbeskattningen förelades 1955 års riksdag i proposition nr 100. Häri hade beträffande varulagervärderingen förordats de regler, för vilka ovan redogjorts. I anledning av propositionsförslaget yrkades i väckta motioner, att lägsta gränsen för tillåten nedvärdering av lagret skulle bestämmas till 30 procent. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 45 avstyrkte 1955 års bevillningsutskott berörda motioner. Utskottet anförde bl. a.

Utskottet ansluter sig för sin del till departementschefens uppfattning att något verkligt väsentligt med en ändrad företagsbeskattning inte kan vinnas från konjunkturpolitisk synpunkt med mindre reglerna för varulagervärderingen skärpes. Såsom i propositionen framhålls kan redan mindre ändringar i reglerna för beräkningen av det skattemässigt tillåtna lägsta lagervärdet öva en betydelsefull inverkan på företagets möjligheter till likviditetsförstärkning genom lagernedskrivningar och därmed på omfattningen av företagets investeringar inte endast i lagertillgångar utan jämväl i maskiner, inventarier o. d.

Den fråga varom olika meningar råder är var lägsta gränsen för tillåtet bokfört lagervärde skall dragas. Självfallet måste här ske en avvägning mellan å ena sidan de synpunkter av konjunkturpolitisk art, som utskottet enligt vad i det föregående framhållits funnit tala för kraftigast möjliga åtstramning av de permanenta värderingsreglerna, och å andra sidan behovet av regler, som lämnar utrymme för betryggande nedskrivningar för pris-

fallsrisk. Det torde inte vara möjligt att ange hur långt gående nedskrivningar nu gällande bestämmelser medger. Som av propositionen framgår har emellertid av mellankommunala prövningsnämnden tillämpad praxis, enligt vilken nedskrivning i princip medges till 30 procent av lagrets lägsta värde, kommit att under senare år i betydande utsträckning tillämpas av näringslivet och taxeringsmyndigheterna. Enligt utskottets mening måste det med utgångspunkt härifrån vara helt uteslutet att tillmötesgå motionsyrkandena om en lägsta gräns vid 30 procent av lagrets anskaffningsvärde, emedan en på så sätt bestämd gräns inte skulle medföra den från konjunkturpolitiska synpunkter önskvärda åtstramningen i värderingsreglerna. I själva verket skulle såsom ock departementschefen framhållit en huvudregel enligt detta alternativ i förening med de föreslagna supplementärreglerna i åtskilliga fall innebära ännu generösare värderingsregler än de nu i praxis tillämpade.

Då det åter gäller att bedöma behovet av nedskrivning för prisfallsrisk måste enligt utskottets mening starkt avseende fästas vid det förhållandet, att beträffande sådana lagertillgångar som är underkastade den största prisfallsrisken, nämligen rå- och stapelvaror, värderingen får ske med utgångspunkt från lägsta marknadspriset under en tioårsperiod enligt den ena av supplementärreglerna. Då det kan antagas, att företag med lager av tillgångar av nyss nämnt slag kommer att tillämpa ifrågakvarande supplementärregel, vilken väl i de flesta fall torde ge det lägsta lagervärdet, kommer huvudregeln att gälla för det stora flertalet företag med mera prisbeständiga lagertillgångar och företag med sammansatta lager, där en prisförändring i någon del av lagret inte i någon mera avsevärd grad påverkar det totala lagrets värde. Läget blir alltså det att huvudregeln i det väsentliga kommer att tillämpas av företag som har det förhållandevis minsta behovet av nedskrivning för prisfallsrisk.

Även i motioner vid senare års riksdagar har vid flera tillfällen framställts yrkanden om ändring av huvudregeln för varulagervärderingen så att procenttalet för den nedre gränsen bestämmas till 30. Dessa yrkanden har avvisats av riksdagen. Därvid har från bevillningsutskottets sida bl. a. framhållits att utskottet i princip ansåg att huvudregeln för varulagervärderingen inte borde medge en längre gående nedskrivning än till 40 procent av värdet. Utskottet har uttalat den meningen att — sedan väl den erforderliga uppskrivningen skett — det torde komma att visa sig att för näringslivet i allmänhet en 60-procentig nedskrivning skulle vara tillräcklig för det syfte nedskrivningen främst avsåg att tjäna, nämligen att medge ett betryggande skydd mot prisfallsrisk. Det har vidare framhållits att genom särskilda regler sörjts för att ytterligare prisfallsskydd kunde beredas företag med särskilt priskänsliga varor.

Även frågan om ändring av övergångsbestämmelserna till den nya lagstiftningen har vid flera tillfällen varit föremål för behandling av riksdagen.

I proposition nr 27 till 1959 års riksdag föreslogs att det fulla ikraftträdandet av 1955 års lagervärderingsregler skulle uppskjutas till 1961 års taxering. Vidare yrkades i motionerna I:385 och II:460 att riksdagen måtte uttala, att huvudregeln om värdering av varulager till lägst 30 procent av

värdet skulle gälla, så länge dåvarande konjunkturläge bestod. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 17 anförde bevillningsutskottet bl. a.:

Departementschefen har — i likhet med bevillningsutskottet vid 1958 års B-riksdag — som motiv för uppskov med ikraftträdandet av huvudregeln vid varulagervärderingen anført skäl av konjunkturpolitisk art. Utskottet delar departementschefens uppfattning att anpassningen till de nya reglerna i vissa fall kan medföra påfrestningar på företagens likviditet, vilket i sin tur kan få till följd en begränsning av ur allmän synpunkt önskvärda investeringar. Inte minst av arbetsmarknadspolitiska skäl hör en sådan konsekvens undvikas. Utskottet tillstyrker på grund härav att övergångstiden före det fulla ikraftträdandet av 1955 års lagervärderingsregler förlänges ett år. Huruvida ytterligare uppskov må befinnas erforderligt kommer givetvis att bero på konjunkturutvecklingen. Ställning härtill kan således inte tas för närvarande. Emellertid förutsätter utskottet att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen och, om konjunkturförhållandena ger anledning därtill, vidtar erforderliga åtgärder. Härmed anser sig utskottet ha besvarat det i motionerna I:385 och II:460 framställda yrkandet.

Vid 1960—1962 års riksdagar avvisades motionsyrkanden om ändrade bestämmelser för varulagervärderingen (jfr bevillningsutskottets bet. nr 37/1960, 20/1961, 35/1962). Samma utgång rön te moti oner i ämnet vid 1963 års riksdag. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 25 framhöll utskottet bl. a. att gällande bestämmelser för varulagervärderingen måste för normalfallen anses ge ett fullt tillfredsställande skydd mot prisfall. Ändringsyrkandena i motionerna rörande huvudregeln, vilka avsåg rätt till nedskrivning av varulager till lägst 30 procent av lagrets värde, hade heller inte grundats på att så var fallet. Till stöd för motionerna åberopades i stället önskvärldheten att öka företagssparandet och konsolideringsmöjligheterna inom näringslivet. Utskottet anförde vidare.

Enligt utskottets mening är det av utomordentligt värde inte blott för företagen utan även för det allmänna att företagen har goda möjligheter till konsolidering och en god likviditet. Vid beskattningsreglernas utformning måste emellertid en avvägning göras mellan å ena sidan företagens konsoliderings- och likviditetskrav samt å andra sidan det allmännas befogade anspråk på att även rörelseidkare skall bidra till skatteintäkterna alltefter bärkraft. Den genom lagstiftningen härutinnan gjorda avvägningen finner utskottet, såsom torde framgå av det ovan anförda, skälig. I sammanhanget må också framhållas att gällande svenska regler för varulagervärderingen allmänt torde betraktas såsom liberala vid en jämförelse med motsvarande bestämmelser i andra europeiska länder, vilka arbetar under liknande ekonomiska villkor som vårt land.

Utskottet avstyrkte motionerna och hänvisade till att hela företagsbeskattningens framtida utformning var föremål för överväganden inom den till allmänna skatteberedningen hörande företagsskatteutredningen. I detta läge var det enligt utskottets mening inte lämpligt att här till principiell diskussion uppta frågan om och i vad mån skattereglernas utformning borde ta sikte på att vidga möjligheterna till konsolidering för företagen

och om detta i så fall borde ske genom ändrade bestämmelser för varulagervärderingen.

Motionerna

I *motionerna I:560* och *II:693* framhålles bl. a. att det är av central betydelse för en dynamisk, utvecklingsfrämjande politik på vad sätt företagsbeskattningen utformas. I detta avseende har den politik som förts från den nuvarande regeringens sida utmärkts av bristande förståelse och intresse. Motionärerna påpekar, att de länge varnat för den åtstramning av företagssparande och självfinansieringsmöjligheter som genomförts. Från regeringens sida brukar häremot invändas att de ökade möjligheterna till avsättning till investeringsfond måste beaktas. Dylika avsättningar är också enligt motionärernas uppfattning värdefulla, men de kan inte ersätta de tidigare beskurna avskrivningsmöjligheterna. Motionärerna erinrar också om att finansministern är införstådd med att den sjunkande självfinansieringsgraden för företagens investeringar är ägnad att inge viss oro. Den aviserade rätten till investeringsavdrag vid maskinanskaffningar anser motionärerna inte vara till fyllest. Någon vilja att bryta den tendens till sjunkande företagssparande, som sedan länge kunnat iakttas, finns inte hos regeringen. För att vidga företagssparandet och höja självfinansieringsgraden bör enligt motionärernas mening bl. a. reglerna för varulagervärderingen göras gynnsammare.

Till stöd för lagstiftningsyrkandet i *motionerna I:573* och *II:683* åberopas motivering i *motionerna I:207* och *II:247*. Däruti framhålles att man vid bedömandet av de regler som bör gälla vid inkomsttaxeringen måste särskilt beakta varulagrets ekonomiska karaktär för handels- och produktionsföretag. Sådana företag är tvungna att hålla sig med ett visst lager för att över huvud taget kunna bedriva sin verksamhet. De kan inte lösgöra det i lagret investerade kapitalet, utan detta är lika hårt bundet som kapital investerat i anläggningstillgångar. En uppskrivning av varulagret leder till blott en skenbart högre vinst. Företaget visar inte en emot denna skenbara vinst svarande ökad avkastning. Uppskrivningen träffar med andra ord företagets arbetande kapital oberoende av om företaget i övrigt visar vinst eller förlust. Den uppskrivning av varulagervärdena som framtvingades för tre år sedan begränsade företagets arbetande kapital. Uppskrivningen träffade mycket ojämnt och utan hänsyn till det enskilda företagets konkurrensläge. Inte minst drabbades den mindre och medelstora företagssamheten, som för närvarande arbetar under mycket besvärande villkor, då det gäller anskaffningen av riskvilligt kapital. Mot den bakgrunden talar såväl principiella som praktiska skäl enligt motionärernas uppfattning för en återgång till de varulagervärdesbestämmelser som gällde vid 1960 års taxering.

Utskottet

I förevarande betänkande behandlar utskottet motionsyrkanden om ändring av gällande regler rörande värdering av varulager vid inkomstbeskattningen.

De vid 1955 års riksdag beslutade ändringarna i kommunalskattelagen rörande värdering av varulager tillämpas i full utsträckning från och med 1961 års taxering. Enligt huvudregeln får lagret i princip inte upptas till lägre belopp än 40 procent av lagrets anskaffnings- eller återanskaffningsvärde å balansdagen. Med tillämpning av endera av två supplementärregler kan dock i särskilda fall lägre lagervärden godtas. Anledningen till att man år 1955 uppsköt det fulla ikraftträdandet av huvudregeln var att man ville möjliggöra en successiv anpassning av lagervärdena till de nya bestämmelserna för sådana skattskyldiga, som — vid den tidpunkt då reglerna antogs — hade gjort långtgående nedskrivningar å varulagren.

I motionerna yrkas, såvitt här är i fråga, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av huvudregeln för varulagervärderingen att nedskrivning av varulager får äga rum till lägst 30 procent av lagrets värde och alltså en återgång till den bestämmelse som gällde vid 1960 års taxering och tidigare. I motionerna I:573 och II: 683 yrkas även förmånligare procenttal än som nu gäller vid tillämpning av den ena av supplementärreglerna.

Utskottet vill till en början erinra om att det främsta motivet för att begränsningsregeln rörande varulagervärderingen infördes år 1955 var att man önskade få företagsbeskattningen utformad så, att den bättre än vad tidigare var fallet kunde anpassas till en konjunkturstabiliserande ekonomisk politik. En avvägning skedde mellan å ena sidan synpunkter av konjunkturpolitisk art, som talade för kraftigast möjliga åtstramning av de permanenta värderingsreglerna, och å andra sidan behovet av regler, som lämnade utrymme för betryggande nedskrivningar för prisfallsrisk. Det anfördes vidare, att en huvudregel, innebärande rätt till nedskrivning ända ned till 30 procent av lagrets värde, i förening med supplementärreglerna skulle innebära generösare värderingsregler än de, som vid tidpunkten för lagstiftningen tillämpats i praxis, och därigenom inte heller ge den avsedda konjunkturpolitiska effekten. Därför ansågs nödvändigt med en mindre långtgående nedskrivning, och de alternativ som då låg närmast till hands var nedskrivning till 40 eller 50 procent av lagrets anskaffnings- eller återanskaffningsvärde. Med hänsyn till att i vissa speciella fall möjligen ett fullt betryggande skydd mot prisfall inte skulle erhållas, om en nedvärdering till 50 procent valdes, ansåg såväl föredragande departementschefen som 1955 års bevillningsutskott att procentsatsen borde fastställas till 40.

Vid bedömningen av skäligheten av den nu gällande huvudregeln bör enligt utskottets mening ihåggkommas att den tillåtna högsta nedskrivningen med 60 procent beräknas på det värde som framkommer sedan avdrag från anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet i förekommande fall

skett för inkurans. I sammanhang härmed bör nämnas att inkuransavdrag enligt särskilt stadgande schablonmässigt får ske med 5 procent av det lägsta av nyssnämnda värden om en sådan beräkning inte framstår såsom uppenbart opåkallad. Beträffande lagren inom vissa branscher eller hos vissa grupper skattskyldiga äger riksskattenämnden föreskriva att inkuransavdrag får ske med högre procenttal än nyss nämnts. Sådan föreskrift har meddelats för ett flertal branscher inom detaljhandeln såsom textil- och skohandeln och i vissa fall även för grosshandeln.

Gällande bestämmelser för varulagervärderingen måste enligt utskottets mening anses för normalfallen ge ett fullt tillfredsställande skydd mot prisfall. I motionerna har inte heller anförts att så inte skulle vara fallet. Till stöd för ändringsyrkandet åberopas i stället behovet av att vidga företagssparandet och att höja självfinansieringsgraden inom företagen; inte minst gäller det att främja anskaffningen av riskvilligt kapital åt de mindre och medelstora företagen.

Såsom tidigare framhållits från bevillningsutskottets sida, då frågan om utsträckning av nedskrivningsrätten å varulager varit föremål för prövning, är det givetvis av utomordentligt värde inte endast för företagen utan även för det allmänna att företagen har goda möjligheter till konsolidering och en god likviditet. Emellertid måste en avvägning ske mellan önskemålen att beskattningsreglerna utformas så att de i största utsträckning bidrar till företagens konsolidering och det allmännas befogade anspråk på att även skattskyldiga, som driver rörelse, skall bidra till skatteintäkterna alltefter sin bärkraft. Att därvid förstnämnda synpunkt såvitt gäller reglerna för varulagervärderingen i vårt land har fått göra sig gällande i minst lika hög grad som i jämförbara länder framgår enligt utskottets mening därav att de svenska bestämmelserna i förevarande hänseende allmänt torde betraktas som mycket generösa.

Med hänsyn härtill och då hela företagsbeskattningens framtida utformning är föremål för övervägande inom den till allmänna skatteberedningen hörande företagsskatteutredningen anser sig utskottet inte ha blivit övertygat om att behoven av ökad konsolidering och förbättrad likviditet inom företagen nu är av sådan styrka att riksdagen bör frångå sina tidigare ställningstaganden till frågan om högsta tillåtna varulagernedskrivning. Med det anförda avstyrker utskottet de föreliggande motionerna, såvitt här är i fråga.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:560 av herr Lundström m. fl. och II:693 av herr Ohlin m. fl. angående allmänna riktlinjer för skattepolitiken, såvitt avser punkt 1) i motionernas hemställan; samt

2) de likalydande motionerna I:573 av herr Virgin m. fl.

och II:683 av herr Heckscher m. fl. angående värderingen av varulager vid beskattningen, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 april 1964

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson*, fröken Ranmark, herrar Stefanson, Elofsson*, Wärnberg, Lundström, Gösta Jacobsson, Paul Jansson och Ottosson; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Allard*, Kärrlander, Vigelsbo*, Engkvist*, Christenson i Malmö, Andersson i Essvik, fru Nettelbrandt* och herr Darlin.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Stefanson, Lundström, Gösta Jacobsson, Ottosson, Magnusson* i Borås, *Christenson* i Malmö, fru *Nettelbrandt* och herr *Darlin*, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I:560 av herr Lundström m. fl. och II:693 av herr Ohlin m. fl. samt de likalydande motionerna I:573 av herr Virgin m. fl. och II:683 av herr Heckscher m. fl. — ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionärernas förslag, att varulager vid inkomstbeskattningen skall kunna nedskrivnas till 30 procent i stället för lägst 40 procent av anskaffningsvärdet, och sålunda bort hemställa, att riksdagen måtte med bifall till förenämnda motioner, i vad avser förevarande fråga, antaga det vid motionerna I:573 och II:683 fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Särskilt yttrande

av herrar *Elofsson* och *Vigelsbo*, vilka anfört följande:

I de motioner, som behandlas i förevarande betänkande, har yrkats rätt till större nedskrivning av värdet å varulager vid beskattningen. I motiveringen för yrkandena har anförts att möjligheterna för företagen att uppnå en önskvärd konsolidering bör ökas.

Vi delar motionärernas uppfattning, att företagens konsolideringssträvanden bör underlättas genom en lämplig utformning av beskattningsreglerna. Vi ifrågasätter emellertid om rätt till ökad nedskrivning av varu-

lagrens värde härvidlag är den lämpligaste metoden. Det bör uppmärksammas att åtskilliga företag, som har behov av ökade konsolideringsmöjligheter, saknar varulager eller har sådana lager i endast obetydlig utsträckning. För dessa företag skulle givetvis rätt till ökad nedskrivning av varulagrens värde sakna betydelse. Det bör även uppmärksammas, att åtskilliga företag med varulager, särskilt mindre och medelstora, inte har möjlighet att utnyttja de nedskrivningsmöjligheter som nu finns.

Enligt vår mening bör inte möjligheterna till ökad nedskrivning av varulagrens värde komma i fråga i första hand, då det gäller att genom en lämplig utformning av beskattningsreglerna underlätta företagens konsolidering. Från vårt håll har både vid årets riksdag och vid tidigare tillfällen föreslagits andra åtgärder i konsolideringsunderlättande syfte, t. ex. ökade möjligheter till avsättning till investeringsfond och rätt till avsättning till resultatutjämningskonto. Enligt vår mening skulle åtgärder av denna art på ett bättre och mera likvärdigt sätt underlätta företagens konsolidering och självfinansiering.

Frågan om beskattningsreglernas utformning i fråga om varulager får anses ingå i allmänna skatteberedningens uppdrag. Enligt vår mening bör därför någon ändring i reglerna om varulagren icke nu vidtagas, utan frågan bör prövas inom beredningen under hänsynstagande till skattesystemets utformning som helhet och under beaktande av angelägenheten av andra lättnader på företagsbeskattningens område.

Av skäl som här åberopats har vi inte ansett oss kunna biträda förevarande motionsyrkanden.